

КУТОК МОВЫ

Аб некоторых словах і хормах нашае мовы

(Працяг з папярэдніх нумароў)

Разлучаць, раўнаваць, розніца, рупіца; старавечны, стацьцівы, сумлеў, супар, супарства, сыціка; шанці; трывуткік; узгадаваныне, узручаць, усьцечыся; часіна, чысленны.

«Усё астатніе выконваюць прыборы, яны злучаюць і разыдноўваюць абанонта». Слова «астатні» ў блр. мове няма, замест яго ёсць апошні, а тут «астатніе» ўжыта ў значэнню блр. засталася.

Блр. прыбор адказуе рас. «украшеніе», а тут хіба будзе **снасьць** ці слова, утворанае ад «снастка», то **снастка?** Праз **снасьць** і пад. гл. «Група словаў» («Б» Но. 38/11). Подле рас. «разъединініе» аўтар утварыў дзівоснае «разыдноўваць», сусім немагчымае. Што можна **адзіночнікі, задзіночнікі**, тое **задзіночнае** можна **разадзіночнікі, разадзіночніца**, а што **злучаюць**, тое **разлучаюць**. Дык будзе: Усё засталася спаўняюць снасткі, яны злучаюць і разлучаюць абанонта.

«Адзін інжынер парадыўнаўва жыцьцё ў Маскве і Буэнос Айрэс» — страшна штучная хорма ды ад пол. «порузвываць», паблр. — **раўнаваў**.

«Тэлефонны аппарат для аўтаматычнай станцыі з выгляду мала чым **адрозніваецца** ад звычайнага апарату». Мае быць: Тэлефонны аппарат да... мала чым **разніца** ад...

«І на так ад сабе яна (глушыца) **турбуюцца**, як а складзеных яйках. «Яйко» — полнізм, паблр. **яйцо**, здробн. **яечка**. «Турбавацца» — польскі барбарызм; паблр. **рупіца**, калі безь бедаванія, а калі з бедаванінем, дык **клапаціца**.

«Глушэц — птушка старожытна» — полнізм, паблр. — **старавечная**.

«У кожнага шуканінка ёсць **вэртыкальна** вось з умацаванымі на ёй пілткамі» — русыцізм, паблр. — **стацьцявая**. Словы запісаны ў Віл. п.

«Стаіць, як спул» — полнізм, што відаць із фонетыкі гэтага слова. Паблр. **стоіць**.

«Сумній» — украінізм, паблр. **сумлеў**, **сумлевак** (Віл. п.). Але ў блр. мове ёсць іншыя слова таго-ж значэння. Прывяду з Нел. 622: **сум**, -у -сомнение. Рабі бяз усякага суму.

Сумляцца, сов. **суміца** — сомневаться. Ни сумляйся ні ў чым; чаго ты суміўся?

Сумны — сомнительный. Сумнае дзела. Твае слова **сумны**. Сумна — сомнительно. Мне сумна, каб гэта было прайду. «Суміца» ў прыведзеным значэнню мне ведама таксама з Рослаўскага пав. Смалені.

«Сумны» ў значэнню «смутны» хіба будзе украінізм, а калі не, дык вузкі прывінціялізм. Таксама «сумаваць» у значэнню «смузіцца».

Супернікі захоўвалі збалансаваныя пазыцыі».

«Вайлі разыграныя футбольныя спаборніцтвы».

У «супорнік» маем беларуска-расійскую мешанку. «Спаборніцтва» ёсць дасканальнікі прыкладам жахлівага савецкага беларуска-расійскага жаргону. Блр. **супар, ж. супарка** (націск на су-) = рас. **соперник, -ца, пол. рывалізація, вспул-заводніцтво**.

«ЛІТАРАТУРА І МАСАЦТВА», 9. 7. 55.

Ул. Корбан

ПОШУКІ ЖАНРУ

(байка)

Мядзьведзь ўзяўся дугі гнуць. (Сюжэт, уласна кажучы, на новы, — Даўно ён скрыстыні ўжо Крыловам, Ды я хачу ў другі бок павірнуць. Куды? — Ніжэй убачым.)

Пайшоў па лесе трэск і стук, Чуваша работа за вярсту, Але няма удачы, —

Ня дуг нагнуў, а наламаў, як кажучы, [дроў].

«Не, — думае, — патребна мне заніца! Ну, скажам, сельскагаспадарчай працы. А дугі — жанр на мой». И зноў Пачаў Мядзьведзь у лесе завіхаша:

Пад хвоямі зямлю дзярэ карчом. «Вялікага дабоўш ўрэджаю!

Пасею рабу, — разважае, На корч свой націкаючы плячом.

Пасеяў. Праляцелі хутка дні, Ні каліва на вырасла, ані.

«Зноў жанр на мой. — Мядзьведзь [мармоча]. —

Патребна мне зрабіцца кавалём. Зь міне выдатны атрымаваць рабочы! Здабыў два камяні, запасся вугалём, Знайшоў нарог іржавы на дарозе

І працу распачаў таку ў бялозе, Што ўсіх перапалохаў ён звироў.

Ды зноў біда, ну як Мядзьведзь ні б'еца,

Нараг той пленічца, а ня куецца.

Каваль ад злосці аж зароў, —

Знайсці свой жанр яму нік пя удаенца.

Але ўсё-ж ён гэты жанр знайшоў: Ен зараз паслыхода, як ніколі, Прачуе ў барсучайнай школе I выкладае не адзін предмет: Як дугі гнуць, як уздымаць аблог, I як спрытней каваць нарогі. Жыве сабе нішто, як съед.

I ў нас мядзьведзі ёсць такі

Сядрод пісменнікай-братоў:

Ні ў прозе, ні ў драматургії

Прызнаныя аўтар не знайшоў,

Дык ён у крыткі падаўся, —

Вучыць пісаць другіх узядкі.

Як хвабрыкуюцца савецкі нарысы

«Бюлетэн ЗБМ у Клыўлендзе, № 1»

Беларускае пытанье...

(Працяг з 3-ай бачыны)

стайнікі азіяцкі і пайдзённа-амерыканскіх народаў. Гэтых апошніх яй знаёмы тут найбольш з нашымі проблемамі. Варты даадаць, што інфармацыйная літаратура аб Беларусі на ангельскай ці французскай мовах мне тут вельмі прыдалася.

«У першы аўторак пасяль майго прыезду сюды тут быў агульны кангрэс слухачоў Акадэміі. Я, бязумоўна, пайшоў туды таксама. Прысутніцтва на кангрэсе бралася пад увагу такім чынам, што кожны павінен быў прэзінтаўца сваё дзяржаву. Я, позна-ж, нікак дзяржаве не пропрэзінтаўваў і таму выгладзала, што

мая прысутніцтва была нелегальнай. У сувязі з гэтым я папрасіў даць мне голас і дамагаўся, каб быў звязаны на статут, які даваў-бы права на ўступ эміграцыйным элементам. Прапанава мая была прынята аднаголосна і ўнесены ў статут

Янка З.

АДКАЗЫ РЭДАКЦЫІ

Сп. Др. Я. Малецкаму ў Аўстраліі: У прысланым нам Вашым артыкуле, у якім Вы закідаеце праф. Г. А. Такаеву, што ён ў сваім нарысе «Аб Еўропе, Керэнскім, революцыі й контэррэвалюцыі» ўзышае савецкую наўку ў тэхніку,

«Нічога не маглі зрабіць, каб на стацца ахвярамі гневу сталінскай эліты, вельмі шматкальскай і сільнай». «Шматкальскі» аўтар зрабіў польсе рас. (многочисленны), тымчасам паблр. будзе чысленны. «Сільны» няма ў блр. мове, замест яго ёсць **вялікі, дужы**, як дзе; тут будзе «**дужы**». Праз «**вялікі**» і «**дужы**» гл. «Групы словаў» («Б», Но. 34/113).

(Далей будзе)

Я. Станкевіч

Рэдакцыя

«КОНАДНІ»

ЛІТАРАТУРНА-МАСАЦТКА-НАВЧУКОВЫ ЧАСАПІС

№ 3, Нью Ерк 1955, бачынаў 96, Цана 1,50 дал.

Зымет нумару:

1. Уладзімер Дудзіцкі: «Чорная карта», «Я на ведаю, дзе ты...», «З ліра-пазмы «Сыцень» (вершы),

2. Міхась Кавыль: «Ліст Пятрусо Броўку», «Жыцьцё» (вершы),

3. Г. Няміра: «Лісткі пералётныя» апавяданні,

4. Наталья Арсесевіна: «БРАМЫ»: «Нлямка мне», «Нарадзіны пасты», «Альфа й амга», «Самотны», «Ціхай, съялятая», «Проща» (вершы),

5. Масей Сядніў: «Непаслухамяна радзікі», «Як да вечнасці — так да парогу» (вершы),

6. Я. Юхнавец: «НЯЎТОЙНАСЦЬ»: «Ранію», «Песні хохліка» (вершы),

7. Л. Палтава: ПЕРАКЛАДЫ

8. Ю. Вітэнь-Дубейкоўская: «Кор Ардэнс» — успаміны пра Цётку Пашкевічанку-Кейры,

9. Р. Максімовіч: «Важнейшыя мамэнты культурных прайссаў Беларусі»,

10. Р. Скулт: «Пад зорамі белімі — Шорах моўнісці — Ля ціхай брамы» (рэцензія),

11. Я. Віж: «Новае пра Паўлюка Багрыма (Бахрыма)»,

12. ЗАЦЕМКІ: «З апошніх этнографічных экспедыцій у БССР»,

13. КІНГІ Й ЧАСАПІСЫ,

14. ХРОНІКА.

Купляць і выпісваць можна паводле наступнага адресу:

Mrs. N. Kushel, 385 Alabama Ave, Brooklyn, N. Y. U. S. A.

ШУКАЮЩЫ

Лосенка Mixasія, які ў канцы 1951 году быў у Regierungslager Kleinkötz, b. Günzburg (Німеччына), шукае Багдановіч K. G. B. 515/6, Aussere Passauerstr. 26, (13a) Straubing (Germany).

НАШЫЯ ПРАДСТАЎНІЦТВЫ

АНГЕЛЬШЧЫНА:

Mr. Aleksander Laszuk, 97 Moore Park Rd, London, S. W. 6.

АРГЕНТАІНА:

Asociación Bielorusa en la Argentina, Calle Coronel Sayos 2877, Valentín Alsina, p-cia Buenos Aires.

АУСТРАЛІЯ:

Mr. A. Vasilenko 25 Belmont P. de Mount Colah, N. S. W.

Mr. Donat Jackiewich, 33 Hope St. Spotswood-Melbourne, Vict.

Mr. A. Moroz, 109 Morrison Rd, Midland Junction, Western Australia.

БРАЗЫЛІЯ:

C. Cimafieyek, Prasa 76, Tíndentes, Curitiba — Parana.

БЕЛГІЯ:

Mr. Vasil Séeeka, 19, Place Hoover, Louvain.

ДАНИЯ:

J. Lobejko, c/o H. C. Jensen, Leifsgade 6 III tv., Kobenhavn S.

ЗАДЗІНОЧНАЯ ШТАТЫ:

Mr. L. Bielenis, 2042 W. St. Paul Ave, Chicago 47, Illinois.

Mr. B. Danilovich, 112 Somerset St. New Brunswick, N. J.

Mr. U. Duniec, 1020 Kenilworth Ave, Cleveland 18, Ohio.

НОВАЯ ЗЕЛАНДЫЯ: